การใช้ดุลพินิจของคณะอนุกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ตามมาตรา 33 แห่งพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 กรณีผู้ที่เคยผ่านการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

เอกชัย กาญจนางกูรพันธุ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
พ.ศ. 2552

The Use of Discretionary Power of the Subcommittee on the Implementation of the Rehabilitation of Drug Addict pursuant to section 33 of the Drug Rehabilitation Act, B.E.: 2545 a case study on those who have gone through drug rehabilitation

EGGACHAI KANJANANGGULPAN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School, Dhurakij Pundit University

2009

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การใช้ดุลพินิจของคณะอนุกรรมการตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545 : ศึกษากรณีการกระทำความผิดฐานเสพยาติดซ้ำตามมาตรา 33

เสนอโดย เอกชัย กาญจนางกูรพันธุ์

สาขาวิชา นิติศาสตร์ หมวดวิชา กฎหมายมหาชน

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.พีรพันธุ์ พาลุสุข

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

..... ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.พีรพันธุ์ พาลุสุข)

..... กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(ศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส)

..... กรรมการ

(อาจารย์อรรณพ ลิขิตจิตถะ)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.อุทัย อาทิเวช)

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ ดำริชอบ)

วันที่ 24 เดือน เมษายน พ.ศ. 2552

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การใช้ดุลพินิจของคณะอนุกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติด พ.ศ. 2545 กรณีผู้ที่เคยผ่านการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด
ชื่อผู้เขียน	เอกชัย กาญจนางกูรพันธุ์
อาจารย์ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2551

บทคัดย่อ

เนื่องด้วยในการแก้ไขปัญหาผู้เสพหรือติดยาเสพติดโดยการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมตามปกติที่เน้นการลงโทษด้วยการกันตัวผู้เสพหรือติดยาเสพติดออกไปจากสังคม และให้เข้ารับการลงโทษอยู่ในเรือนจำ โดยเชื่อว่าหากได้กันผู้เสพหรือติดให้อยู่ในพื้นที่ควบคุมก็จะสามารถหยุดการใช้ยาเสพติดได้ แต่ในความเป็นจริงที่เกิดในสังคมพบว่าการลงโทษเช่นนั้นไม่ทำให้ผู้เคยเสพหรือติดยาเสพติดเลิกการใช้ยาเสพติดได้อย่างเด็ดขาดแต่อย่างใด เนื่องจากบุคคลเหล่านั้นพ้นโทษออกจากเรือนจำและกลับเข้าสู่สังคมสภาพเดิมๆ ก็จะกลับมาใช้ยาเสพติดอีก กระทรวงยุติธรรมและสำนักงาน ป.ป.ส. จึงหาทางแก้ปัญหาดงกล่าว โดยได้มีการตราพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติด พ.ศ. 2545 เพื่อให้มีการเบี่ยงเบนผู้กระทำความผิดฐานเสพและมียาเสพติดจำนวนเล็กน้อยออกจากกระบวนการยุติธรรมตามปกติด้วยการนำตัวเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ

จุดประสงค์ของการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดมีความแตกต่างจากการลงโทษ ดังนั้นมาตรการต่างๆ ที่นำมาใช้ในการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดต้องเป็นไปเพื่อให้เกิดการแก้ไขเยียวยาและฟื้นฟูทั้งสภาพทางด้านร่างกายและจิตใจ เพื่อให้ผู้เสพหรือติดยาเสพติดสามารถเลิกเกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้อย่างเด็ดขาด และหากปราศจากมาตรการแก้ไขเยียวยาและฟื้นฟูทั้งสภาพทางด้านร่างกายและจิตใจเช่นนี้แล้ว ผลของการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยเบี่ยงเบนผู้กระทำความผิดย่อมไม่แตกต่างกับมาตรการลงโทษตามกระบวนการยุติธรรมตามปกติ กรณีจึงมีความจำเป็นต้องมีการจัดกระบวนการฟื้นฟูที่ถูกต้องตามหลักทางการแพทย์ ตลอดจนมีจิตแพทย์ประจำศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ไม่ว่าศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดจะเป็นโรงพยาบาลหรือศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้เข้ารับการฟื้นฟูทางจิตใจ ตลอดจนมีกระบวนการติดตามดูแลภายหลังผู้เข้ารับการฟื้นฟูแล้วกลับสู่สังคม โดยอาจมีการกำหนดระยะเวลาในการติดตามดูแลว่าผู้ที่ผ่านการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติ ตลอดจนมีสภาพร่างกายและจิตใจที่เข้มแข็งเพียงพอที่จะไม่เกิดความหวั่นไหวต่อการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีกต่อไป แม้ว่าจะต้องใช้ชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมหรือสังคมเดิมที่เป็นต้นเหตุให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดก็ตาม ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่แก้จริงของการเบี่ยงเบนผู้กระทำความผิดฐานเสพและมียาเสพติดจำนวนเล็กน้อยออกจากกระบวนการยุติธรรมตามปกติ

ในการแก้ไขฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ต้องพิจารณาทั้งสภาพทางด่านร่างกายและจิตใจของผู้เสพหรือติดยาเสพติด ตลอดจนสภาพการเสพติดของบุคคลเป็นรายกรณีไป ซึ่งหากเกินกว่าที่จะแก้ไขเยียวยาแล้ว ประกอบกับหากพิจารณาโดยเนื้อแท้แล้วการเสพยาเสพติดเป็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยยาเสพติดให้โทษฐานหนึ่งเพียงแต่กฎหมายให้โอกาสแก้ไขปรับปรุงสภาพร่างกายจิตใจ หากผ่านกระบวนการที่กฎหมายกำหนดแล้วถือว่าพ้นจากความผิดฐานเสพ การที่ผู้เสพหรือติดยาเสพติดได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยมีการจัดกระบวนการฟื้นฟูที่ถูกต้องตามหลักทางการแพทย์และมีกระบวนการติดตามภายหลังการฟื้นฟูแล้ว เมื่อได้รับการฟื้นฟูตามแผนการฟื้นฟูและผลการฟื้นฟูเป็นที่พอใจของคณะอนุกรรมการตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 ถือว่าพ้นจากความผิดฐานเสพ หากมีการกลับมาเสพซ้ำภายหลังก็จะเข้าผ่านการฟื้นอีก หากผู้เสพหรือติดยาเสพติดผ่านการฟื้นฟูสมรรถภาพแล้วมาระดับหนึ่งแล้ว ทั้งสภาพทางจิตใจของบุคคลนั้นๆไม่สามารถแก้ไขฟื้นฟูได้แล้ว ควรจะนำสู่กระบวนการฟื้นฟูอีกระบบ คือระบบต้องโทษหนึ่งซึ่งมีวิธีการบำบัดรักษาเช่นกัน

ปัญหากระบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด หากขาดเงื่อนไขของฟื้นฟูทางด้านจิตใจแล้วและไม่มีกระบวนการติดตามภายหลังการฟื้นฟูแล้ว ทั้งขาดหน่วยงานซึ่งมีหน้าที่ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยตรงแล้ว ทั้งการประชุมของคณะกรรมการและประธานอนุกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด มีผลต่อกระบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพทำให้ผู้เสพหรือติดยาเสพติดไม่สามารถเลิกการใช้ยาเสพติดได้อย่างถาวรและสามารถกลับคืนสู่สังคมได้ตามปกติ ควรมีการแก้ไขบทบัญญัติพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดบางประการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการฟื้นฟู

Thesis Title: The Use of Discretionary Power of the Subcommittee on the Implementation of the Rehabilitation of Drug Addict pursuant to section 33 of the Drug Rehabilitation Act, B.E. : 2545 a case study on those who have gone through drug rehabilitation

Author Eggachai Kanjananggulpan

Thesis Advisor: Professor Veraphong Boonyobhas

Department: Law

Academic Year: 2008

ABSTACT

It is believed that bringing addicts to a normal justice process will solve the problem. The solution where punishment is emphasized is to lock them away from the society and put them behind bar, thereby confining them in a controlled area far away from returning to drugs. In fact, what happens in the society is that the punishment has rarely led them to total withdraw. As soon as they are released back to the same environment, there are prone to become addicted again. Ministry of Justice and Office of the Narcotics Control Board have put enormous effort to come up with the resolution. Drug Rehabilitation Act B.E. 2545 was issued to reroute the convicts charged with drug use and having a small amount of drug in possession from the justice process by admitting them for pursuit of physical and mental rehabilitation.

The objectives of drug addict rehabilitation are different from punishment. Thus, measures adopted for rehabilitating drug addicts need to produce remedy and recovery both physically and mentally in order for them to completely turn their back on drugs. Without such physical and mental remedy and recovery, the result of rehabilitation in which the convicts are rerouted is indifferent from that of the normal justice process. Whether the centers of drug rehabilitation are in state hospitals or established specifically to provide the addicts assistance and advice, psychiatrists are there for consultancy. The follow-up process is implemented to monitor them within a certain period of time as they are back to the same environment and society that had led them to addiction, live a normal life as well as stay mentally and physically healthy and away from further drug use. These are the genuine objectives of rerouting the convicts charged with drug use and having a small amount of drug in possession from the justice process.

The Act relating to narcotics imposes those convicted to be sentenced under criminal law. According to Drug Rehabilitation Act B.E. 2545, those charged with drug use and having a small amount of drug in possession are provided chance to physical and mental rehabilitation in the center where rehabilitation measures are in practice and medically proven. In addition, the committees according to Drug Rehabilitation Act need to be convinced that the follow-up process is put into practice and then use their discretion to determine whether those gone through rehabilitation are free from addiction and out of guilty.

In rehabilitation processes, there still has been a problem in practice especially those previously charged with drug taking and possession for they commit it later on. In case where the rehabilitation process needed once more, the practice has to be even more stringent since their mental state is difficult to cure with normal procedures. Nevertheless, the use of Discretionary Power of the subcommittee on the Implementation of the Rehabilitation of Drug Addict pursuant to section 33 of the Drug Rehabilitation Act, B.E 2545 should be carefully handled in order to determine whether the rehabilitation pursuant is physically healthy and mentally stable to return to the society in order for his own sake and more importantly for the society and the nation as a whole.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จากศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส ที่ได้สละเวลาอันมีค่าของท่านรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ตลอดจนได้ให้คำปรึกษาและคำแนะนำต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ด้วยความเอาใจใส่ตลอดมา จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร. พีระพันธ์ พาลุสุข ที่ได้สละเวลาอันมีค่าของท่านรับเป็นประธานกรรมการ และได้ให้คำแนะนำ ตลอดจนช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์อรรณพ ลิขิดจิตถะ รองเลขาธิการ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ที่สละเวลาอันมีค่าของท่านรับเป็นกรรมการ รวมทั้งได้ให้คำปรึกษาและคำแนะนำต่างๆ เป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร. อุทัย อาทิเวช ที่สละเวลาอันมีค่าของท่านรับเป็นกรรมการ และได้ให้คำแนะนำ ตลอดจนช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ให้สำเร็จไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณ พันตำรวจโทจารุวัฒน์ สุริยาทิพย์ พนักงานสอบสวน (สบ.3) ตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิ คุณพรประภา แก้วกล้า ผู้อำนวยการกลุ่มงานพัฒนาระบบการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด และคุณรัตติยา ศรีสุข พนักงานคุมประพฤติ กองพัฒนาการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด กรมคุมประพฤติ กระทรวงยุติธรรม คุณอำนาจ เหล่ากอที ผู้อำนวยการส่วนประสานพื้นที่ สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ภาค 3 สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับประเด็นของกฎหมายและแนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 ท้ายที่สุดนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาเป็นอย่างสูง ที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจให้กับผู้เขียน รวมทั้งขอมอบความดีให้กับครอบครัวที่เป็นกำลังใจให้กับผู้เขียนเสมอมาจนสำเร็จการศึกษาเช่นกัน

เอกชัย กาญจนางกูรพันธุ์